

Pesti Tünde

Rendőrségi kultúra – A tisztképzés és a szervezeti keretek elméleti vizsgálata az előítéletek elleni fellépés tükrében

Police culture – Theoretical examination of the higher education and the organisational frameworks of police in the light of action against prejudice

Absztrakt

A tanulmányban a szerző a magyar rendőrséget vizsgálja a rendőrségi kultúra tükrében. A szerző vizsgálata fókuszába az előítéletek elleni „kereteket” teszi, továbbá arra keresi a választ, hogy az interkulturális ismeretek betölthetnek-e valamilyen hiányt a rendőrségi kultúra szempontjából. A tanulmányban a szervezetbe kerülési feltételek, a kiválasztási rendszer, a felsőfokú rendőrtisztképzés és a rendőrökre vonatkozó jogi és etikai szabályozás kerülnek megvizsgálásra. Bár az interkulturális ismeretek nem kerültek beépítésre a rendőr(tiszt)i felsőoktatásba Magyarországon, a képzés tartalmazza a vonatkozó jogszabályok, a hazai kisebbségek és társadalmi csoportok, valamint az előítéletek alapos megismerését, a szerző nem talált olyan hiányt, mely támogatná az előítéleteket.

Kulcsszavak: diszkrimináció, előítélet, felsőfokú rendőrtisztképzés, kiválasztási rendszer, szervezetbe kerülés feltételei, rendőrségi kultúra

Abstract

In this study, the author examines the Hungarian Police in the light of police culture. The author's investigation focuses on “frameworks” against prejudice, and seeks to answer whether intercultural knowledge may fill some gap in police culture. The study examines the conditions of admission to the organization, the selection system, higher education of police, and legal and ethical regulations for police officers. Although intercultural knowledge has not been incorporated into the higher education of police in Hungary, the training includes

a thorough knowledge of the relevant legislation, Hungarian minorities and social groups, as well as prejudices; the author did not find any shortage that would support prejudices.

Keywords: discrimination, prejudices, higher education of police, selection system, conditions of admission to the police, police culture

Napjainkban megfigyelhetjük a rendőri túlkapásokról szóló cikkek felerősödését. Ezeket a cikkeket az Egyesült Államokban történt események, főként George Floyd halála generálták. Floyd egy rendőri intézkedés – túlzott rendőri erőszak alkalmazása – következtében vesztette életét. Esetét követően világszerte tiltakozások kezdődtek. A híradásokban többnyire rendszerszintű előítéletekről beszéltek az amerikai rendőrségnél. Rendszerszintű előítéletről véleményem szerint akkor beszélhetünk, ha találunk olyan szabályozást vagy hiányt – akár a képzésen belül –, amely elősegíti az előítéletek kialakulását és/vagy terjedését a szervezeten belül.

Jelen tanulmány elkészítésének célja, hogy a rendőrségi kultúra tekintetében megvizsgálja, a magyar rendőrség milyen eszközökkel lép fel a tagjai között előforduló esetleges előítéletek és abból fakadó deviáns magatartások ellen, illetve miként próbálja elkerülni az előítélet terjedését a szervezeten belül. A rendőrségi kultúra egyik legfontosabb alappillére a törvényességen nyugszik. A rendőrségi kultúra szempontjából arra keresem a választ, hogy a rendőrség milyen keretek között végzi tevékenységét, és van-e olyan terület, illetve hiány, melynek következtében az interkulturális ismeretek hozzá tudnak járulni az előítéletek elleni fellépéshez. Amikor a rendőrségről beszélünk, tudnunk kell, hogy a hazánk rendőrségének állománya nem homogén, hivatásos és nem hivatásos (civil) – rendvédelmi igazgatási szolgálati vagy munkavállalói jogviszony – dolgozókra tagolható. A tanulmány fókuszában a hivatásos állomány áll, tekintettel arra, hogy a legitim fizikai erőszak monopóliumával ők rendelkeznek.

A hivatásos állományt a rendőrségen belül tovább tagolhatjuk tisztekre és tiszthelyettesekre. A tanulmány témaköre alapvetően a tisztképzésre irányul, de fontos kiemelni, hogy a rendőrség tiszti és tiszthelyettesi állományára vonatkozó szabályzók sok esetben nem válnak külön egymástól, hiszen a rendőrség hivatásos állományára egységes szabályzók érvényesek.

A rendőrségi kultúra tekintetében – előítéletek elleni fellépés vonatkozásában – az alábbiakat tekintem át, illetve vizsgálom meg:

- a szervezethez történő bekerülés speciális jellemzői;

- a felsőfokú képzés, egyetemen folyó tisztképzés;
- a rendőrség hivatásos tagjaira vonatkozó fontosabb jogszabályok, etikai normák és szervezeti keretek.

A szervezetbe történő bekerülés speciális jellemzői

A rendőrséghez történő jelentkezéskor – függetlenül attól, hogy az toborzás, rendőr szakközépiskolába vagy rendészeti felsőoktatásba történő jelentkezés útján valósul meg – a jelentkezőknek az alábbi feltételeknek kell megfelelniük:

- betöltött 18. életév,
- cselekvőképesség,
- magyar állampolgárság,
- állandó belföldi lakhely,
- érettségi bizonyítvány,
- büntetlen előélet,
- fizikai alkalmasság,
- pszichológiai alkalmasság,
- egészségügyi alkalmasság,
- kifogástalan életvitel, illetve hozzájárulás annak a szolgálati viszony késztítése előtti, valamint szolgálati viszony fennállása alatti ellenőrzéséhez.

A felvételi eljárásnak része továbbá a pályorientációs elbeszélgetés is, melynek célja a jelentkező belső motivációjának, jövőbeli céljainak felmérése. A rendőrség állományába történő felvételhez szükséges egészségügyi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeket az 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet tartalmazza. A rendelet 4. § (1) bekezdése szabályozza, hogy az alkalmassági vizsgálatot milyen esetekben kell elvégezni, így például állományba történő felvétel, rendészeti oktatási intézménybe történő jelentkezés, a szolgálati jogviszony fennállása alatt időszakosan, hivatásos állományba véglegesítés előtt, beosztás változását követően stb.¹

Tehát a rendőrség hivatásos állományába tagjainak alkalmasságát nemcsak a szervezethez történő bekerüléskor, hanem a későbbiek során is rendszeresen ellenőrzik, az a szolgálati jogviszony fenntartásához is fontos.

1 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségügyi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségügyi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképzetlenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról.

A rendelet 2021 januárjától kiegészült a 45/2020. (XII. 16.) BM rendelettel², mely részleteiben tartalmazza az alkalmasságvizsgálat rendszerét, szakmai protokollját, a vizsgálati kategóriákat, illetve a 35/2020. ORFK utasítással³, amely a rendszeresített szolgálati beosztások alapján az alkalmasságvizsgálati kategóriákat és a kategóriafeltételeket részletezi.

A pszichikai alkalmassághoz hasonlóan elvégzik a hivatásos állomány tagjainak kifogástalan életvitel vizsgálatát, melynek részleteit a 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet⁴, illetve a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési célú ellenőrzés meghatározását, az azt ellátó szervet jelölő 1994. évi XXXIV. törvény a rendőrségről⁵ tartalmazza. A kifogástalan életvitel ellenőrzését külön szerv – a Nemzeti Védelmi Szolgálat – végzi mint belső (rendőrségen belüli) bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó kizárólagos szerv. A kifogástalan életvitel ellenőrzése tulajdonképpen a nyilvántartásokban (például bűnügyi nyilvántartás) szereplő adatok és a pályázó lakókörnyezetének vizsgálatát jelenti, hogy a felvételizőnek vagy már a hivatásos állomány tagjának életmódja, életvitele alkalmassá teszi-e a rendőri pályára.

Szintén a Nemzeti Védelmi Szolgálatához tartozik a megbízhatósági vizsgálat végzése is, melynek célja *„azon személyek kiszűrése, akik hivatali helyzetükkel, szolgálati kötelezettségeikkel visszaélve, azt felhasználva követnek el bűncselekményeket, súlyosan károsítva a közbizalmat, megingatva a rendvédelem és a közszolgálat társadalmi megbecsülését.”* (URL1). Az intézkedés főként a korrupciós cselekmények felfedezésére irányul, de ha a vizsgálat során bármilyen bűncselekmény gyanúja felmerül, haladéktalanul megteszik a feljelentést a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóságnál vagy ügyészségnél.

A fenti vizsgálatok egymásra épülnek, tehát ha a pályázó nem felel meg az alapkritériumoknak, úgy már az egészségügyi és pszichikai vizsgálatokra sem kerül sor. Amennyiben a pályázó mind egészségügyileg, mind pszichikailag alkalmasnak minősül, valamint a pályaaorientációs elbeszélgetésen is megfelel, csak akkor kerül sor a kifogástalan életvitel ellenőrzésére. A fentiek alapján a rendőrséghez történő bekerülésnél az előírt feltételek, a többlépcsős alkalmassági ellenőrzés, a pályaaorientációs elbeszélgetések, a pszichikai alkalmassági és a kifogástalan életvitel vizsgálatok által kiszűrhetők a pszichikai problémákkal

2 45/2020. (XII. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél foglalkoztatott hivatásos állomány és rendvédelmi igazgatási alkalmazotti állomány alkalmasságvizsgálatáról.

3 35/2020. (XII. 23.) ORFK utasítás a Rendőrség állományának alkalmasságvizsgálatáról.

4 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve kijelöléséről, valamint feladatai ellátásának, a kifogástalan életvitel ellenőrzés és a megbízhatósági vizsgálat részletes szabályainak megállapításáról.

5 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről.

küzdő – így akár a tekintélyelvű személyiség típusú – vagy szélsőséges csoporthoz tartozó jelöltek. Az aktív állomány rendszeres pszichikai szűrése és kifogástalan életvitel vizsgálata szintén nagyban támogatják az előítéletek elleni fellépést a rendőrségen belül.

Felsőfokú képzés, egyetemen folyó tisztképzés

Tekintettel arra, hogy véleményem szerint a képzés minőségét három feltétel határozza meg – a képző intézmény (beleértve az oktatókat, a képzés minőségét, az adott lehetőségeket), a hallgatói állomány és maga a képzési tartalom – a téma szempontjából fontosnak tartom az alábbiakat megvizsgálni:

- a rendőrtisztképzés kialakulása hazánkban, a jelenlegi képző intézmény főbb fejlődési pontjai;
- a képzésbe történő bekerülés feltételei, a hallgatói állománnyal szembeni kritériumok;
- a rendőrtiszti képzés és annak sajátosságai.

A rendőrtisztképzés kialakulása

Napjainkban a rendőrképzés Európában eltérő módon valósul meg. Ennek egyrészt történelmi okai vannak, másrészt pedig 1999-ben a Bologna Nyilatkozat aláírásával elindult az európai országok felsőoktatási rendszerének harmonizációja. 2009-ben 77 akkreditált rendőri képzési program volt Európa 42 országában (Szabó, 2013). Egy országon belül is található eltéréseket. Németországban a rendőrképzés tartományi jogkörbe tartozik és bár alapvetően Bologna-rendszerű képzés folyik, tartományonként eltérő, hogy külön intézmény áll a hallgatók rendelkezésére vagy pedig a civil (közigazgatás-tudományi) főiskolák keretein belül folyik a képzés (Fórizs 2015; 2016; Szabó, 2013). Hazánkban a rendőrképzés jelentős hagyományokra tekint vissza, és igazodva az adott kor és társadalom elvárásaihoz, jelentős változásokon ment keresztül az elmúlt évek során is. A mai értelemben rendőrségi feladatokat ellátók képzése évtizedeken keresztül nem intézményesített formában valósult meg, hanem a képzés alapvetően a meglévő civil képzésekhez kötődött, a civil végzettségű rendőröket képezték tovább a feladataik ellátásához szükséges szakmai képzésekkel, tanfolyamokkal (Parádi, 1997; 2007a; 2007b; Androvicz, 2018).

Később ezek a szakképzések egyre professzionálisabbá váltak és igyekeztek megfelelni a társadalmi elvárásoknak, törekedtek a minél professzionálisabb

szolgáltatás és védelem, biztonság nyújtására. A rendészeti szakoktatás kiépítésének kezdetét a rendészeti kutatók az 1920-as évhez kötik, és tulajdonképpen ezek a kezdeti szakképzések adják mind a rendőrképzés, mind pedig a rendőrtisztképzés alapjait (Sallai, 2017; 2018; Boda, 2016).

Fontos fordulópont volt a rendőrtisztképzés életében 1946, amikor felvetődött egy tisztképző intézet, „Rendőrákadémia” felállításának koncepciója, amely a kezdetekben Egyéves Tiszti Iskolaként 1947 novemberében kezdte el működését és 1948 májusában bocsátotta ki első hallgatóit (Kozáry, 2001), majd Rendőrákadémia néven működött tovább. Az intézményt 1949 júniusában megszüntették és helyette ismét tisztképző tanfolyamokat szerveztek (Kozáry, 2001).

Másik nagy fordulópontnak tekinthető 1971-ben a Rendőrtiszti Főiskola megalapítása. *„Rendőrtiszti Főiskolát (RTF 1971–2012) az Elnöki Tanács 1970. évi 39. számú törvényerejű rendeletével alapították meg, és 1971. szeptember 1-én kezdte meg működését. Alapvető feladatait, működésének elveit a 4/1971 (X. 19.) BM rendelet és a 010/1971. BM. számú parancs határozták meg”* (Boda, 2016). Ez az intézmény volt a jogelődje a 2012. január 1-jén létrehozott Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Rendészettudományi Karának (RTK), mely intézményben jelenleg a rendőrtisztképzés zajlik, és melynek *„létrehozásáról a Kormány 1278/2010. (XII. 15.) számú határozatában döntött, létesítéséről pedig a 2011. évi XXXVI. törvény rendelkezik. Működésének alapelveit és céljait a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló, 2011. évi CXXXII. törvény foglalja össze”* (Kovács, 2012).

Napjainkra így a rendőrtisztképzés a tudományos minőségi követelményeknek megfelelő, akkreditált, Bologna-rendszerű képzésnek megfelelő intézményben zajlik. A rendőrképzés professzionalizmusát és a rendőri tevékenység mint speciális, sokoldalú, magas szintű ismereteket igénylő szakma (hivatás) elismertségét mutatja az is, hogy szükségessé vált a rendészeti tanok tudománnyá emelése és létrejött egy interdiszciplináris tudomány, a rendészettudomány. A tudományos kutatások támogatása viszont már korábban megvalósult, szervezeti kerete pedig az 1972-es évhez köthető, amikor létrehozták a Belügyminisztérium Tudomány-szervezési Osztályát, napjainkra pedig a tudomány egyetemi szintre emelésével megalakult a Rendészettudományi Doktori Iskola (Kerezsi & Pap, 2015; Boda et al., 2016; Janza, 2019). Ezáltal elmondhatjuk, hogy a rendőrtisztképzés hazánkban nem csupán gyakorlatorientált és a demokratikus jogállamoknak megfelelően alapos jogi felkészítésen alapuló, hanem felhasználja a saját vagy más tudományos területen elért eredményeket, illetve saját területén a tudományos igényeknek és kritériumoknak megfelelő kutatásokat végez. A magyar rendőrök felsőoktatási képzése – bár megfelel a Bologna-rendszerű képzésnek – a Magyarországon

megtalálható egyéb, civil felsőoktatási képzésektől több pontban is jelentős eltérést mutat, így felvételi eljárás, hallgatói jogviszony, munkahelykeresés, képzés. Ahhoz, hogy a jelentkezők a tisztképzésbe bejuthassanak és az NKE Rendészet-tudományi Karra felvételt nyerjenek, a rendőrség számára képzett hallgatóknak nemcsak a kívánt ponthatárt kell elérniük és legalább egy emelt szintű érettségi vizsgát teljesíteniük a kívánt szakra előírt felvételi tantárgyból, hanem a sikeres felvételihez egyéb kritériumoknak is meg kell felelniük. Ezek a kritériumok egyrészt megegyeznek a rendőrség hivatásos állományba bekerülés szabályaival, de azok további követelményekkel is kiegészülnek.

A felvételiző hallgatókra ugyanúgy érvényesek ez előzőkben már ismertetett feltételek, további kritérium viszont a felső korhatár, mert a nappali képzésre jelentkező hallgató a felvétel évében nem töltheti be a 25. életévét, illetve a középfokú (B2 komplex) nyelvvizsga – egy államilag elismert nyelvből – megléte szükséges. A felvételi eljárásnak szintén része a motivációs – pályaorientációs – beszélgetés, ahol a benyújtott dokumentumokat is ellenőrzik, valamint ugyanúgy vizsgálják a felvételiző motivációját, elképzeléseit, jövőbeli céljai. A motivációs beszélgetésen „*a bizottság egy fő oktatóból, a rendvédelmi szerv egy hivatásos tisztjéből és egy második évfolyamos hallgatóból áll*” (Erdős, Magasvári & Szabó, 2019, 94.).

A 2020–2021-es tanévtől az alapképzésben (BA) a rendőr tiszthelyettesek is megkezdhetik tanulmányaikat nappali tagozaton, hároméves képzési formában.

A felvételi eljárás sajátossága, hogy az alapképzés levelező képzésére jelentkezés feltétele a rendőrségnél – vagy egyéb rendvédelmi szervnél – meglévő hivatásos szolgálati jogviszony, tehát csak a már állományban levő tagok jelentkezhetnek, illetve további sajátosság, hogy a mesterképzés (MA) csak levelező munkarendben érhető el (Kovács & Varga, 2015). A mesterképzések közül kivételt képez a kriminalisztika mesterképzés polgári szakiránya (Kovács, 2020). Ez a többlépcsős felvételi eljárás és a kritériumok már előzetesen megszürik a rendészeti képzésbe újonnan bekerülő hallgatókat, így kiszűrhetők azok, akik a rendészeti hivatásra nem alkalmasak. Jelentős különbség még a civil felsőoktatáshoz képest, hogy a rendőrség számára képzendő, nappali munkarendes alapképzésben (BA) résztvevők a hallgatói jogviszony mellett 2016. őszi tanévtől tisztjelölti jogállásban tanulnak, melyet a 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról (továbbiakban Hszt.) szabályoz (Szabó, 2018).

A fentieknek alapján a képzés során a hallgatókkal nemcsak hallgatói, hanem mind tisztjelölti és mind hallgatói jogviszonyt létesítenek, ha bármelyik megszűnik a képzés ideje alatt, automatikusan a másik jogviszony megszűnését vonja magával (Szabó, 2018).

A rendőrség a tisztjelöltekkel ösztöndíjszerződést köt. A Hszt. külön fejezetet (XXVII. fejezet) szentel a tisztjelöltek jogainak és kötelezettségeinek ismertetésére.

Ezáltal a hallgatóknak/tisztjelölteknek (továbbiakban tisztjelölt) sokkal kötöttebb életük van a civil felsőoktatásban résztvevő hallgatók tanulmányai során megszokott életéhez viszonyítva. A tisztjelölt többek között köteles:

„6 hónapos rendészeti alappfelkészítésen részt venni, ezt követően a hivatásos állomány számára előírt esküt tenni;

- *az első évben és a későbbiekben elrendelt kötelező bentlakásos időszakban életvitelszerűen az egyetem kollégiumában tartózkodni;*
- *a Rendvédelmi Tagozat Szabályzatában meghatározott szolgálati feladatokat végrehajtani...;*
- *...az egyetem területén és a szolgálati feladatok végrehajtása során formaruhát viselni,*
- *a tanórarendben foglaltak szerint a tanórákon részt venni.”* (URL2).

A képzés hat hónap próbaidővel kezdődik, mely alatt a tisztjelölti jogviszony – bármelyik fél által – indoklás nélkül megszüntethető. A tisztjelöltek jogosultak a képzésen térítésmentesen részt venni, ösztöndíjat, költségtérítést, szociális juttatásokat, ruházatot illetve az első tanévben térítésmentes kollégiumi elhelyezést és ellátást, a második tanévtől – a szorgalmi időszak munkanapjain – térítésmentes ebédet kapni.

„Az elmúlt évek (2016–2018) tapasztalatai azt mutatják, hogy a Z generáció tagjai már a rendészeti felsőoktatás felvételi rendszere és az újonnan létrehozott tisztjelölti jogállás sajátos elvárásaival is nehezen azonosulnak. Illetve egy jelentős részük ezeket az akadályokat nem akarja, vagy nem tudja leküzdeni.” (Erdős, Magasvári & Szabó, 2019, 97.).

A végzett hallgatóknak viszont nem kell a munkaerőpiaci viszonyokkal megküzdeniük és állást keresniük, mert amennyiben teljesítik az ösztöndíjszerződésben vállaltakat és elvégzik a képzést, valamint újra megfelelnek az alkalmassági kritériumoknak, a képzést követően a rendőrség tiszti beosztást biztosít számukra.

A tisztjelölteknek a rendőrséggel kapcsolatban gyakorlati tapasztalata az esetek többségében nincs, *„sokan a bűnügyi filmek, az izgalmas, mozgalmas élet reménye miatt választják ezt a szakmát, majd később hivatást”* (Kovács, 2020, 165.). A filmek azonban nem tükrözik megfelelően a demokratikus jogállamnak megfelelő rendőrséggel kapcsolatos elvárásokat és mindazt a mögöttes tudást, valamint formai kötöttséget, ami a rendőri feladatok ellátásához, az egységes fellépés biztosításához és a társadalmi bizalom megtartásához napjainkban

szükségesek. Többek között ez is az oka annak, hogy az RTK-n nem csak oktatás, képzés, hanem nevelési tevékenység is folyik. A tisztjelölteket rendkívül komoly fizikai és pszichikai terhelésnek vetik alá már a képzés első öt hetében – rendészeti alapfelkészítés –, így lehetőség van a rendőri munkára alkalmatlan hallgatók gyors kiszűrésére is. A hallgatók neveléséért, képzéséért a Rendvédelmi Tagozat felel, mely egységet az egyetem 2016. július 1-jével hozta létre. Az alapkiképzésen túl a Rendvédelmi Tagozat *„feladata, hogy a rendelkezésére álló szocializációs eszközökkel elvégezze az alakiasság, a szolgálati érintkezés szabályai elmélyítését. Ezen kívül feladata még, hogy a tisztjelöltekben kialakuljon a rendőrséghez, mint szervezethez való kötődés, hogy önképzési képességekkel, döntéshozói, alkalmazkodóképességgel és intellektuális fegyvellemmel rendelkező, a lakosság szolgálatát, mint küldetést elfogadó, a tiszt étikát és viselkedést ismerő tisztek kerüljenek a képzést megrendelő rendészeti szervezetbe”* (Kovács, 2016a).

Az alapkiképzítés és később a képzés alatt a tisztjelöltek megtanulják a rendőrségre jellemző sajátosságokat – mint például szigorú hierarchia, öltözködés és érintkezés speciális szabályai, legitim fizikai erőszak alkalmazásának törvényi lehetőségei, gyakorlati módszerei, fegyverhasználat stb. A hallgatók formaruhát – úgynevezett bevetési ruhát – és bakancsot hordanak, őket szakirányonként kis létszámú (kb. 20 fő) szakaszokra osztják, mely tagolás a képzési idejük alatt is megmarad. Az egyenruhán megjelennek a rendőri egyenruhán is szereplő beazonosításra szolgáló elemek (névtábla, válljelzés). A tanóra megtartása is alapvetően egy-egy szakasznak történik, kivéve az összevont, évfolyamszintű előadásokat. A szakaszoknak külön parancsnokuk van, aki az eseményekkel kapcsolatban naponta jelentési kötelezettséggel tartozik a kijelölt előljárójának, aki egyben mentori szerepet is betölt a képzés során. A fentiek és a közös elhelyezés eredményeképpen a hallgatók előszocializációja is megvalósul. A képzés elvégzését követően már úgy kerülnek a rendőrség kötelékébe, hogy a hierarchikus szervezetben megszokott szolgálati érintkezési, kommunikációs, öltözködési szabályokat ismerik, mint például a szolgálati előljáró, feljebbvaló vagy egymás megszólításának módja, köszönés, alaki fegyvellem, tiszteletadás (tisztelgés), jelentés, jelentkezés, távozás stb. (Hegedűs, 2018).

Az alapkiképzésen előtérbe kerülnek a jövőbeli munkához szükséges (fejlesztendő) készségek és képességek, a képzés sikeres elvégzésével nemcsak a hallgatók fizikai állóképessége, hanem önbecsülése és önbizalma is nő. Az alapkiképzés nehézségét mutatja, hogy a hallgatók jelentős hányadánál megjelenik a képzés feladásának, illetve pályaelhagyás gondolata is: *„2013-ban 71,4%; 2014-ben 53,9%; 2015-ben 73,5%; 2016-ban 75,6%; 2017-ben 76,5%; 2018-ban 85,5%; 2019-ben 82%”* (Kovács, 2020, 170.).

Az oktatás tartalmát tekintve a képzés során – mint a civil képzések esetében is – az egyetem szakonként és szakirányonként kialakított, a MAB által elfogadott tantervekben és a képzési és kimeneti követelményekben meghatározza a képzés célját és az elsajátítandó kompetenciákat. A megszerzendő szakmai kompetenciák tovább bontódnak tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősségi szintekre.

Az emberi értékek tiszteletben tartása, az előítéletektől mentes gondolkodás, viselkedés, az alapvető emberi és állampolgári jogok tiszteletben tartása, egyenlő bánásmód, segítőkészség, ügyfelek iránti empátia, különböző társadalmi és kulturális csoportokkal és közösségekkel szembeni tolerancia, etikai normák az attitűd szintjén, a szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása felelősségi szinten is megjelennek az elsajátítható kompetenciák között (URL3). Az egyetem honlapján közzétett tanterveken (URL4, URL5, URL6, URL7) kívül az oktatott tantárgyak tematikával együtt megtalálhatók az RTK weboldalán az oktatási egységeken belül.

A rendészeti felsőoktatás palettája rendkívül sokszínű, a hallgatók a speciális szakmai, rendészettudományi ismereteken és fizikai felkészítésen túl a társadalomtudományok, bölcsészettudományok, államtudományok, pszichológiai tudományok, informatikai tudományok területéről is találhatnak tantárgyakat, melyek hozzájárulnak a kitűzött célok megvalósulásához és a leendő rendőrtisztek alapos felkészítéséhez. Az oktatott tantárgyak között az alapos jogi ismereteken kívül megtalálhatjuk a pszichológiát, kriminálpszichológiát, szakmai idegen nyelvet, rendészeti kommunikációt, rendészeti szociológiát, politika földrajzot, rendészetelméletet, vezetési- és szervezéseméletet, projektmenedzsmentet stb.

Az állam- és jogtudományi alapismeretek része többek között az alapvető jogok, emberi jogok, alkotmányos jogok, állampolgári jogok.

Az előítéletek témakörét több tantárgy esetében is érintik a képzés során, nemcsak a jogi területen jelenik meg, hanem a rendészetszociológia, etika, gyűlölet-bűncselekmények, pszichológia tantárgyak mind más szemszögből ismertetik meg a hallgatókat az előítéletek veszélyeivel. A rendészetszociológia inkább a történelem tapasztalataira épít, a gyűlölet-bűncselekmények (szabadon választott) tantárgy – mely nemcsak alapképzési, hanem mester és doktori képzési szinten is felvehető – tartalmában a roma és zsidó kultúra, valamint az LMBTQ+⁶ közösségek sajátosságaival ismerteti meg a hallgatókat, az etika a rendőrök irányába támasztott elvárásokat, a pszichológia pedig a kognitív részét taglalja.

6 LMBTQ+: angol rövidítés, amellyel az átlagostól eltérő életű emberek – leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, queer, azaz fura/kérdéses – közösséget jelölik.

A gyakorlati felkészítések során – hasonlóan a rendőr szakközépiskolákhoz – felkészítik a hallgatókat különböző szituációk megfelelő kezelésére és a fizikai erőszak megfelelő alkalmazására (Krauzer, 2019).

A képzés nemcsak ismeretek átadását, hanem attitűd formálását, képességek és készségek fejlesztését is célozza, „*rend, fegyelem, megbízhatóság, határozottság, szakszerűség, korszerű tudás, szellemi együttműködés a hivatásrendek között, tisztí életpályára készülés, magabiztosság, tehetség gondozás, kitarító munka, felelősségteljes hivatástudat, szellemi műhely a köz szolgálatában. Ezek a szavak, kifejezések jellemzik a rendészeti képzésekben folyó munkát*” (Kovács, 2016b, 28.).

A képzés Közös Közzszolgálati Gyakorlattal zárul, mely segít a hallgatóknak a kormányzati és rendészeti szervek közötti feladat- és hatáskörök megismerésében, a szakmai tudásuk elmélyítésében és nem utolsósorban a jövőbeli mind szakmai, mind pedig személyes, egymás közötti együttműködés gyakorlásában, megerősítésében (Kovács, Pesti & Tózsér, 2019).

Fontos megjegyezni, hogy a rendőrök képzése az RTK elvégzésével nem ér véget, a hivatásos állomány tagjai továbbképzésre kötelezettek, ez a kötelezettségük csak az öregségi nyugdíjkorhatár elérését megelőző ötödik évet követően szűnik meg. A képzéseknél négyéves periódust vesznek figyelembe, ezen időszakon belül kell meghatározott kreditszámot teljesíteniük a rendelkezésükre álló belső, minősített és közzszolgálati képzések elvégzése által.⁷

A megvalósított belső képzések⁸ és minősített továbbképzési programok⁹ igazodnak a társadalmi változásokhoz, elvárásokhoz, így közöttük szintén megtalálhatjuk az előítéletek leküzdésére irányuló ismeret- és kompetenciafejlesztő programokat.

A rendőrség tagjainak esetleges előítéletekből fakadó erőszakos viselkedések leküzdéséhez sorolhatjuk még a deeszkalációs tréningeket is, melyek eleve az erőszak kialakulásának és alkalmazásának megakadályozását célozzák.

A fentieket tekintve szabályozottságában a rendőrök felsőoktatási képzése jelentősen különbözik bármely civil képzéstől, a hallgatók élete sokkal kötöttebb, a tagjainak nemcsak a bekerüléskor, hanem a képzés alatt és tanulmányaik

7 2/2013. (I. 30.) BM rendelet, a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról.

8 Belügyminisztérium Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály: Nyilvántartás a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról szóló 2/2013. (I. 30.) BM rendelet alapján a belső továbbképzési programokról.

9 Belügyminisztérium Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály: Nyilvántartás a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról szóló 2/2013. (I. 30.) BM rendelet alapján a minősített továbbképzési programokról.

elvégzése után is szigorú elvárásoknak, követelményeknek kell megfelelniük. A felsőoktatási intézményben – Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar – nemcsak a hallgatók oktatása, hanem nevelése, egyfajta előszocializációja is megtörténik a rendőrségi keretekbe történő beilleszkedéshez. Ezenkívül a képzés igazodik a rendőrség demokratikus jogállamokban meghatározott szerepéhez, így a gyakorlati oktatás mellett domináns szerepet kap a hallgatók jogi, így emberi jogi oktatása is. A képzés során a tisztjelöltek több szempontból is megvizsgálják az előítéletek témakörét, ezáltal biztosítva, hogy ne csak saját előítéleteiket ismerjék fel, hanem az előítélet alapú bűncselekményeket is. Meggyőződésem, hogy az egyetemről kikerülő rendőrtisztek jobban tájékozottak az előítéletek és emberi jogok témakörében, mint egy átlag állampolgár. Bár a képzés nem tartalmazza az interkulturális oktatásban megszokott tartalmakat, olyan elemet sem tartalmaz, amely az előítéletek kialakulását vagy terjedését támogatná, elősegítené. A képzés ebben az irányban még fejleszthető. A rendőrök ismereteinek fejlesztése a képzés végeztével sem szűnik meg, a rendőrség kötelező továbbképzési programok keretében törekszik az előítéletek visszaszorítására a rendőrség tagjai körében, és ezáltal a társadalom tagjai részére diszkriminációmentes és minél magasabb színvonalú, minőségi szolgáltatások nyújtására, a biztonság főként együttműködésen alapuló garantálására.

A rendőrség hivatásos tagjaira vonatkozó fontosabb jogszabályok, etikai normák és szervezeti keretek

A rendőrökre – mint minden magyar állampolgárra – természetesen ugyanúgy vonatkozik a Magyarországon érvényben levő valamennyi olyan jogszabály, amely az előítéletek és a diszkrimináció tilalmát tartalmazza. A rendőrség mint szervezet, és tagjai mint a rendőrség feladatainak végrehajtói a társadalomban betöltött funkciójukat tekintve további szabályozást igényelnek. A magyar rendőrség alapvető feladatát Magyarország Alaptörvényében határozzák meg (46. cikkely), a rendőrség szervezetére, működésére és tevékenységére, az általa alkalmazható eszközök és módszerekre vonatkozó részletes szabályozást pedig az 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (Rtv.) határozza meg. Amennyiben a rendőrség előítéletekre vonatkozó szabályozását tekintjük át, már az Rtv.-ben megtalálhatjuk, hogy „*a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni*” [Rtv. 13. § (2)].

A rendőrség hivatásos tagjainak életét, a fentiekén túl, még a már korábban is említett Hszt. és a rendőri etikai szabályzat szabályozza.

Fontos kiemelni, hogy a Hszt. 1. § (4) és (5) bekezdései alapján a törvény hatálya nemcsak a szolgálatban levő aktív hivatalos állomány tagjaira, hanem a szolgálatra jelentkezőkre, tisztjelöltekre, szolgálati nyugdíjasokra és közeli hozzátartozóira is kiterjednek. A fentiek alapján a rendőri munka egy életvitelszerű hivatás, amely nem ér véget a nyugdíjkorhatár elérésével sem. A rendőri hivatást választóknak nemcsak különleges jogosultságaik vannak – mint a legitim fizikai erőszak monopóliuma –, melyeket a legtöbbször hangsúlyoznak, hanem őket olyan kötelezettségek is terhelik, mely előírások nem csupán a munkavégzés idejére, hanem szabadidejük alatt végzett tevékenységeikre, valamint magatartásukra is vonatkoznak, ezen felül a civil állampolgárokkal ellentétben az alapjogaik is korlátozva vannak, mely korlátozásokat a Hszt. IV. fejezete tartalmazza.

Előítélet témakörét érintve további fontosabb szabályozás található a „*III. A szolgálati viszony sajátos jellege*” fejezet alatt, mely szerint a rendvédelmi hivatás etikai alapelve az előítéletektől mentesség [14. § (1)]. Ezt egészíti ki a rendőrség hivatás etikai kódexe, mely szűkebb értelemben egyrészt a 4. pontban taglalja a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, miszerint „*A rendőr elismeri és védi az emberi méltóságot, tiszteletben tartja az emberi és a személyiségi jogokat. Elfogulatlanul jár el nemre, korra, állampolgárságra, etnikai hovatartozásra, vallási és politikai meggyőződésre, társadalmi és vagyoni helyzetre tekintet nélkül*”, másrészt az emberségről és segítségnyújtásról szóló 5. pontja alapján „*A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz kínzást, könyörtelen, embertelen vagy megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el. Empátiával fordul embertársai felé, védelmet és segítséget nyújt a rászorulóknak.*”

Tágabb értelemben pedig ide kapcsolódnak azok a megfogalmazott elvárások is, melyeket az összes többi pont tartalmaz, hiszen azok követése nem engedi meg a rendőrök számára az előítéletes viselkedést.

„*A rendvédelmi hivatás etikai alapelvei a hivatásos állomány tagjai tekintetében különösen: hűség a hazához és a nemzethez, a nemzeti érdekek előnyben részesítése, a méltóság és a tisztesség, az előítéletektől való mentesség, a pártatlanság, a szakszerűség, az együttműködés és az arányosság.*” (URL8). A magyar rendőrségnél a feltárt jogellenes viselkedések mindenesetben kivizsgálásra kerülnek, azok a magatartásformák, etikai vétségek¹⁰ pedig, melyek elbírálását

10 „*Etikai vétséget követ el az, aki a Hszt. 70/B. §-a rendelkezéseit, a Rendvédelmi Hivatásetikai Kódexnek a fegyveres szerv hivatásos állományú tagjaira a rájuk vonatkozó – illetve közalkalmazott esetén a Rendvédelmi Hivatásetikai Kódexnek a fegyveres szerv közalkalmazottaira vonatkozó – előírásait, valamint az Alapszabály vagy az Etikai Eljárási Szabályzat rendelkezéseit megszegi.*” Magyar Rendvédelmi Kar: Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex és Etikai Eljárási Szabályzat, I. Etikai vétség pontja.

nem utalja jogszabály más eljárás hatálya alá, a Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex hatálya alá tartoznak.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy az állampolgárok alapjogainak biztosítása a rendőri tevékenységek során kiemelkedő szerepet tölt be egy demokratikus jogállamban. Ennek garantálását nemcsak a magyar jogrendszer és a fenti szabályozások biztosítják a rendőri tevékenységek végrehajtása során, hanem az a lehetőség is, hogy az állampolgár az intézkedéssel szemben panasszal élhet, ha úgy érzi az az alkotmányos alapjogait sértette. Ennek érdekében 2008-ban hazánkban megalakult egy civil, a rendőrségtől független szervezet, a Független Rendészeti Panasztestület, melynek célja volt, hogy a rendőrség tevékenységét az alkotmányos alapjogok érvényesülése szempontjából vizsgálja, amely egyúttal a rendőri tevékenységek kontrollját is jelenti (Horváth, 2019). A szervezet egészen 2020 februárjáig működött, amikor is tevékenységét az alapvető jogok biztosa vette át. A panaszok és azok elbírálása a rendőrség honlapján megtalálható. Az intézkedések szakszerűségét pedig a rendőrség piramis rendszerű felépítése, a rendőri vezetőkkel támasztott követelmények (törvények, szakmai szempontok érvényesítése, szakszerűség betartatása valamint példamutató magatartás), továbbá az egyes területek országos szakirányításai (szakirányító szervek) garantálják. A rendőrök jelentéstételi kötelezettsége az előjáró felé a szolgálatuk ellátása során történt eseményekről, intézkedésekről szintén lehetőséget nyújt az előítéletes magatartások felfedezésére, a jelentésekben szereplő megfogalmazások, események, történetek olyan irányú megvizsgálása által, hogy az esetleges előítéletes megnyilvánulásokat feltárjuk és az abból fakadó esetleges túlkapásokat megelőzzük.

A rendőri túlkapások és előítéletes viselkedések megakadályozását szolgálja még a rendőrségen belüli pszichológiai segítségnyújtás, az átélt események feldolgozásához, illetve a stressz, esetleges frusztráltság, szakmai vagy magánéleti problémák leküzdéséhez, valamint a magyar rendőrség egységes személyügyi rendszere, mely egyben garanciaként szolgál arra is, hogy a deviáns magatartás miatt elbocsájtott tagok ne kerülhessenek vissza a rendőrség szervezetébe.

A tanulmány az előítéletek elleni fellépés témakörét a rendőrségi kultúra, valamint az interkulturális ismeretek szükségessége szempontjából vizsgálta. A tanulmány fókuszában a rendőrtisztekre vonatkozó keretek és a felsőfokú rendőrtisztképzés álltak. Bemutatásra kerültek a szervezethez történő bekerülési és a bennmaradáshoz szükséges feltételek. A tanulmányban ismertetésre kerültek továbbá a téma szempontjából fontosabb jogszabályi, etikai és szervezeti keretek, valamint a rendőrök felsőfokú képzése a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán.

Az elméleti vizsgálat alapján a magyar rendőrségnél az előítéletek elleni fellépést nemcsak az átlag állampolgárokra vonatkozó jogszabályi háttér, hanem a hivatásos jogvisztonnal rendelkező rendőrtisztekre vonatkozó speciális szabályok, valamint az etikai előírások, normák is segítik.

A magyar rendőrségen belüli szervezeti keretek – szervezethez történő speciális bekerülési és bennmaradási kritériumok, a jelentéstételi kötelezettség, pszichológiai segítségnyújtás, egységes személyügyi rendszer, panasztételi lehetőség, továbbképzési kötelezettség – mind hozzájárulnak a rendszerszintű előítélet kialakulásának megakadályozásához a rendőrségen belül.

A tanulmány középpontjában álló felsőfokú képzés tartalma, minősége, valamint a tisztjelöltekkel szemben már a tanulmányaik során is támasztott elvárások nagyban elősegítik, hogy a rendőrség kötelékébe kerülő tiszt állomány tagjai megfelelően tájékozottak és képzetek legyenek az előítéletek témakörét illetően, ennek a tudásnak a birtokában kerülhessenek a rendőrség állományába, végezhesék jövőbeli munkájukat. A tanulmány nem tért ki a tiszthelyettes képzésre, de tekintettel arra, hogy a tiszthelyettesi állományra ugyanazon szervezeti keretek, szabályzók, normák vonatkoznak, feltételezhető, hogy ott sem találunk az előítéletek terjedését támogató elemet.

Bár az interkulturális ismeretek hazánkban még nem kerültek beépítésre a rendőrtisztek képzésébe, úgy gondolom, hogy az előítéletek témakörének több szempontú oktatása és a rendőrségi kultúra által kialakított szabályozások megfelelő kereteket és alapot biztosítanak az előítéletek elleni hatékony fellépéshez mind a rendőri tevékenységek végrehajtása során, mind pedig a rendőrség szervezetén belül.

Felhasznált irodalom

- Androvicz G. (2018). A magyar rendőrképzés fejlődése a dualizmus időszakában. *Magyar Rendészet*, 18 (1), 29-37. <https://doi.org/10.31627/RTF.XXIX.2019.57N.15-26P>
- Boda J. (2016). A Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar feladatai a rendészeti képzésben. *Határrendészeti Tanulmányok*, 1, 4-22.
- Boda J., Finszter G., Imre M., Kerezsi K., Kovács G. & Sallai J. (2016). *A rendészettudományi kutatások elméleti megalapozása és főbb irányai, Államtudományi műhelytanulmányok*, 17, 24.
- Erdős Á., Magasvári A. & Szabó A. (2019). Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Gondolatok a rendészettudományról - Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából* (pp. 89-102). Magyar Rendészettudományi Társaság

- Fórizs S. (2015). Gondolatok Németország rendőrségi rendszeréről. *Belügyi Szemle*, 63 (10), 47-63. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2015.10.4>
- Fórizs S. (2016). Rendőri képzési modellek Németországban, *Határrendészeti Tanulmányok*, 1, 37-50.
- Hegedűs J. (2018). Rendészeti etikett és protokoll, Közszolgálati protokoll, egyetemi tankönyv, IV. könyv. In Bába I. (Szerk.), *Hivatásrendek protokollja* (pp. 68-76). Nemzeti Közszolgálati Egyetem
- Horváth P. J. (2019). A Független Rendészeti Panasztestület szerepe a rendőrség demokratizálásában, *Belügyi Szemle*, 67 (10), 59-70. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2019.10.4>
- Janza F. (2019). Főtitkári köszöntő. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Gondolatok a rendészettudományról. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulójára alkalmából* (pp. 9-12). Magyar Rendészettudományi Társaság
- Kerezsi K. & Pap A. L. (2015). *Rendészet, tudomány, doktori iskola. Magyar Rendészet*, 15 (4), 67-83.
- Kozáry A. (2001). Rendőrtisztképző iskolák Magyarországon 1945 után. *Belügyi Szemle*, 49 (10), 80-105.
- Kovács G. (2016). A Nemzeti Közszolgálati Egyetem alapképzésben végzett rendőrtisztekkel szemben támasztott követelmények változásai. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *A Határrendészettől a Rendészettudományig* (pp. 259-267). Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, XVII.
- Kovács G. (2012). A Nemzeti Közszolgálati Egyetem, mint a közszolgálati képzés bázisa; jelenlegi helyzetkép, jövőbeni változások, fejlődési tendenciák és kihívások. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Tanulmányok „A biztonság rendészettudományi dimenziói – változások és hatások” c. tudományos konferenciáról* (pp. 371-379). Pécs, 2012, Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIII.
- Kovács G. (2016). Rendészeti képzések rendszere a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, *Határrendészeti Tanulmányok*, 18 (1), 23-36.
- Kovács G. (2020). A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar alapképzés intenzív szakaszának teljesítésével kapcsolatos hallgatói véleményének összegző vizsgálata 2012–2019 között. *Magyar Rendészet*, 20 (3), 163-178. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.3.10>
- Kovács G. & Varga A. (2015). A Nemzeti Közszolgálati Egyetemre jelentkezők felvételi adatainak elemzése 2012-2015 között. *Hadtudományi Szemle*, 8 (4), 247-274.
- Kovács G., Pesti T. & Tózsér E. (2019). A hallgatói magatartásformák megjelenése és változásának folyamata a Nemzeti Közszolgálati Egyetem „Vírus 2019” Közös Közszolgálati Gyakorlatán. *Magyar Rendészet*, 19 (2-3), 115-142. <https://doi.org/10.32577/mr.2019.2-3.7>
- Krauzer E. (2019). Az intézkedéstaktika, mint oktatásmódszertan, a korszerű és gyakorlatorientált képzés alapja. *Belügyi Szemle*, 67 (7-8), 79-115. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2019.7-8.5>
- Parádi J. (1997). Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai. *Belügyi Szemle*, 45 (4), 101-109.
- Parádi J. (2007a). A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13 (16), 94-99.

- Parádi J. (2007b). Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13 (16), 90-93.
- Sallai J. (2017). A magyar rendészeti képzés története 1922-2017. Rendőr altiszt (tiszthelyettes) és rendőrtiszt képzés a XX-XXI. században. In Czene-Polgár V. & Zsámbokiné Ficskovszky Á. (Szerk.), *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből, Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében* (pp. 86-123). Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata
- Sallai J. (2018). November 22, a Rendészettudományi Kar kari napja. *Rendőrségi Tanulmányok*, 1 (2), 104-109.
- Szabó A. (2013). *A bolognai folyamat és hatása a rendészeti felsőoktatásra az Európai Unióban – PhD értekezés*. Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola
- Szabó A. (2018). Sub pondere crescit palma, avagy a pénzügyőr tisztjelölt erőpróbája. In Dobák I. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Szakmaiság, szerénység, szorgalom, tinnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére* (pp. 599-612). Dialog Campus Kiadó

Alkalmazott jogszabályok

- 7/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképzettség megállapításáról, valamint az egészségügyi alpellátásról
- 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve kijelöléséről, valamint feladatai ellátásának, a kifogástalan életvitel ellenőrzés és a megbízhatósági vizsgálat részletes szabályainak megállapításáról
1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról
- 2/2013. (I. 30.) BM rendelet, a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról
- 45/2020. (XII. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél foglalkoztatott hivatásos állomány és rendvédelmi igazgatási alkalmazotti állomány alkalmasságvizsgálatáról
- 35/2020. (XII. 23.) ORFK utasítás a Rendőrség állományának alkalmasságvizsgálatáról
- Magyar Rendvédelmi Kar: Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex és Etikai Eljárási Szabályzat
- Belügyminisztérium Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály: Nyilvántartás a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról szóló 2/2013. (I. 30.) BM rendelet alapján a belső továbbképzési programokról

Belügyminisztérium Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály: Nyilvántartás a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról szóló 2/2013. (I. 30.) BM rendelet alapján a minősített továbbképzési programokról

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *Nemzeti Védelmi Szolgálat hivatalos weboldala.*

URL2: *Egyetemek, főiskolák, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar meghirdetett képzések.* https://www.felvi.hu/felveteli/egyetekem_foiskolak/IntezmenyiOldalak/intezmeny_lista.php?elj=21a

URL3: *Bűnügyi igazgatási alapképzési szak tanterve 2020/2021, bűnügyi alapképzési szak tanterve 2020/2021-es tanévtől, Rendészeti igazgatási szak Képzési és Kimeneti Követelményei a 2020/2021 tanévtől, Rendészeti alapképzési szak tanterve a 2020/21-es tanévtől.* https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Bunugyi_igazgatasi_alapkepzesi_szak_tanterv_2020_21.pdf

URL4: *Bűnügyi igazgatási alapképzési szak tanterve 2020/2021.* https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Bunugyi_igazgatasi_alapkepzesi_szak_kkk.pdf

URL5: *Bűnügyi alapképzési szak tanterve 2020/2021-es tanévtől.* https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/bunugyi_alapkepzesi_szak_tanterv_2020_21.pdf

URL6: *Rendészeti igazgatási szak Képzési és Kimeneti Követelményei a 2020/2021 tanévtől.* https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Rendeszeti_igazgatasi_alapkepzesi_szak_kkk.pdf

URL7: *Rendészeti alapképzési szak tanterve a 2020/21-es tanévtől.*

https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Rendeszeti_alapkepzesi_szak_tanterv_2020_21.pdf

URL8: *Magyar Rendvédelmi Kar: Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex és Etikai Eljárási Szabályzat.* <https://korrupciomegelozes.kormany.hu/download/4/68/70000/Rendv%C3%A9delmi%20Hivat%C3%A1setikai%20K%C3%B3dex.pdf>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Pesti T. (2021). Rendőrségi kultúra – A tisztképzés és a szervezeti keretek elméleti vizsgálata az előítéletek elleni fellépés tükrében. *Belügyi Szemle*, 69 (5), 781-798. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.5.4>